

moesten worden in anti-Japanse geest. Wij nemen aan dat hij zijn collega Egerton Mott, op wiens terrein hij kwam (ondermijnende propaganda was het werk van *SOE*), heeft ingelicht – Quéré evenwel werd buiten de zaak gehouden en geen van de in Australië aanwezige Nederlands-Indische autoriteiten hoorde er aanvankelijk iets van. Er werd door het Londense hoofdkwartier wèl contact opgenomen met van Mook en deze zond van Deinse, de vroegere KPM-agent te Singapore, in oktober '42 uit Australië naar Ceylon; van Deinse was het die samen met een functionaris van *MI-6* naar Saoedi-Arabië reisde. Die functionaris was een Engelsman, *Squadron-Leader* Pitt Hardacre, die een tijdlang planter was geweest op Zuid-Sumatra, nadien werkzaam was geweest op Malakka en vandaar tijdig naar Ceylon was ontkomen.

Van Deinse en Hardacre werden niet tot Mekka toegelaten. Daar verbleven toen nog bijna duizend uit Nederlands-Indië afkomstige bedevaartgangers die in '41 geen gebruik hadden gemaakt van de hun door het Indische gouvernement geboden gelegenheid om per schip naar Indië terug te keren – velen hunner kregen een bescheiden maandelijks uitkering van de Nederlandse vice-consul in Mekka. Via die vice-consul nu deden van Deinse en Hardacre weten dat vrijwilligers werden gezocht voor riskant werk in de strijd tegen Japan. Ieder die zich opgaf, kreeg in Saoedi-Arabisch munt een bedrag van enkele honderden guldens uitbetaald, voldoende om zijn schulden te voldoen en zich kleding aan te schaffen, en ontving voorts de toezegging dat per maand £ 15 tractement zou worden uitbetaald en dat, zo men gehuwd was, in geval van sneuvelen de weduwe £ 200 zou ontvangen. Men kreeg enige tientallen vrijwilligers bijeen: twintig Indonesiërs en elf Maleiers die door *SOE* in Brits-Indië en op Ceylon zouden worden opgeleid, en twintig Indonesiërs die Kendall van Australië uit op Java wilde inzetten – van die laatste twintig waren drie afkomstig van Java, tien van Sumatra, één van Banka, twee van Borneo, één van Celebes, één van Ambon en twee van Timor.

De twintig Indonesiërs die, vergezeld door een Indonesische arts, *Raden Ma'moen ar-Rasjid Koesoemadilaga*, naar Brits-Indië werden overgebracht om daar door *SOE* te worden opgeleid (de oorspronkelijke bedoeling was dat zij zich op Sumatra zouden vestigen om te bevorderen dat vandaaruit grote hoeveelheden rubber clandestien naar Ceylon zouden worden getransporteerd), vielen tegen. Geen hunner sprak Engels en er waren analfabeten onder die men slechts met moeite iets kon bijbrengen. Van vijf van de twintig kwam na enkele maanden vast te staan dat zij volledig onbruikbaar waren – samen met drie Maleiers werden zij, mèt alle kennis van de *SOE*-opleiding en mèt slechte herinneringen